

Westerloseweg 37, Geel

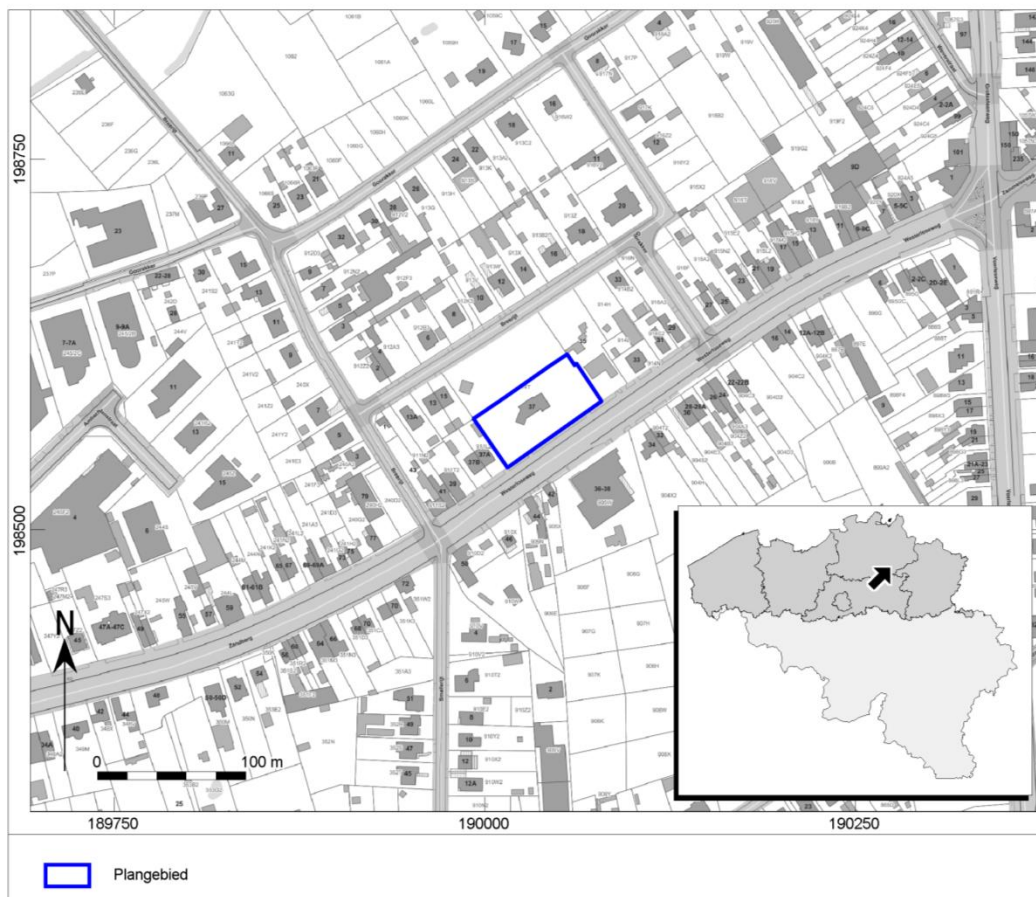
Programma van Maatregelen

Auteur:

B. Weekers-Hendriks (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)

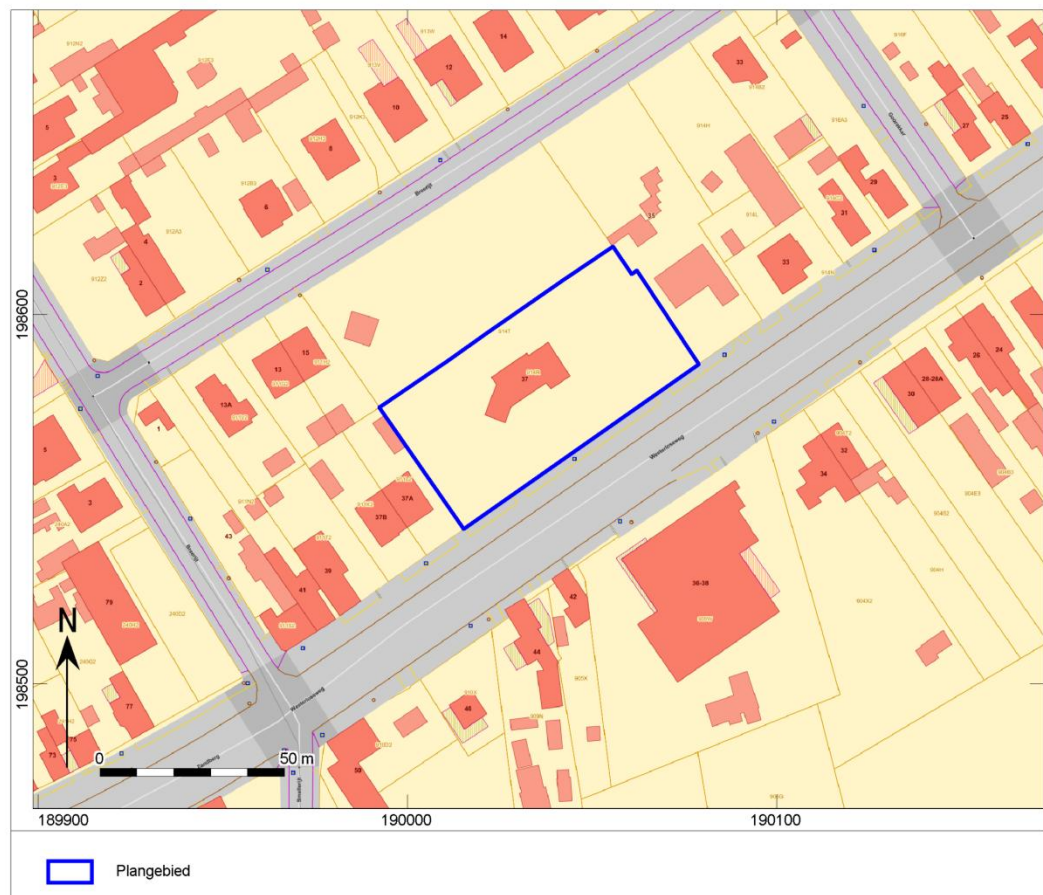
In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in april 2020 nota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Westerloseweg 37 in Geel (afb. 1 en 2). De nota bestaat uit een landschappelijk bodemonderzoek (prospectie zonder ingreep in de bodem) en een proefsleuvenonderzoek (prospectie met ingreep in de bodem) en is uitgevoerd naar aanleiding van het voorgenumen bouwproject.

De nota volgt op een reeds bekrachtigde archeologienota, uitgevoerd door Vlaams Erfgoed Centrum bv in december 2018.¹ De resultaten van het onderzoek en de te nemen maatregelen worden uitvoerig beschreven in hoofdstuk 1.1.2.

Afb. 1. Het plangebied op de Basiskaart Vlaanderen (GRB). (Bron: Agentschap Informatie Vlaanderen)

¹ Van Mierlo & Alma 2018; <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/9709>

Afb. 2. Het plangebied op de Basiskaart Vlaanderen (GRB).

1 Uitgevoerd vooronderzoek

1.1 Resultaten van het bureauonderzoek

Het bureauonderzoek heeft uitgewezen dat het plangebied is gelegen op een dekzandrug tussen twee valleien, de vallei van de Grote Nete en de vallei van de Wimp.² Binnen het plangebied komen mogelijk nog fluviale afzettingen voor onder de eolische afzettingen. Verder kent het plangebied een gunstige landschapspositie, namelijk hoog gelegen in de directe nabijheid van water. De bodemkaart toont eveneens dat het plangebied een droge bodem bevat. Op basis van het DTM kan verder nog opgemaakt worden dat het plangebied mogelijk op de noordelijke flank van de rug gelegen is aangezien het noordelijke gedeelte lager gelegen is dan het zuidelijke. Eveneens toont het DTM dat een gedeelte van het plangebied mogelijk afgegraven of opgehoogd is, om een gunstige vlakte te creëren voor de nieuwe bewoning. Op deze plaats kan mogelijk het archeologisch niveau verstoord zijn.

Op basis van de CAI kan eveneens aangetoond worden dat het gehele gebied een gunstige locatie is voor bewoning. De meldingen dateren vanaf de Steentijd tot de Nieuwe tijd, waarbij verschillende tijdsperiodes vertegenwoordigd zijn. Veel archeologische onderzoeken zijn nog niet uitgevoerd. De meldingen melden dan ook voornamelijk veldprospecties en metaaldetecties.

² Dit tekstdeel is met het oog op conformiteit (vrijwel) woordelijk overgenomen uit: Van Mierlo & Alma 2018, 34-5.

Het historisch kaartmateriaal toont verder dat het plangebied vanaf de 18de eeuw in gebruik is geweest als akkerland. In de 20ste eeuw is dit veranderd en werd het plangebied in gebruik genomen door bos. De laatste decennia is er dan ook een gebouw gerealiseerd centraal binnen het plangebied. Door het gebruik als akkerland is de kans op archeologische resten dan ook laag.

Op basis van de aardkundige gegevens kan vastgesteld worden dat het plangebied op een eerder gunstige locatie gelegen is. Het plangebied is namelijk hoog gelegen in de nabijheid van twee valleien (water). Deze landschapspositie is namelijk zeer gunstig. In de omgeving zijn op gelijkaardige locaties archeologische resten daterend vanaf de Steentijd tot de Nieuwe Tijd teruggevonden. Op basis van de locatie en de archeologische resten in de omgeving kan vastgesteld worden dat er een kans is op archeologische resten daterend vanaf de Steentijd hoog is binnen het plangebied.

Op basis van historisch kaartmateriaal kan verder wel vastgesteld worden dat er geen archeologische resten te zien zijn vanaf de 18de eeuw. Pas in de laatste decennia is er de huidige bebouwing te zien. Op basis van deze gegevens kan de kans op archeologische resten daterend vanaf de 18de eeuw laag ingeschat worden. Binnen het plangebied zal het grootste gedeelte verstoord worden. De geplande werkzaamheden bevinden zich voornamelijk in het centrale en noordelijke gedeelte van het plangebied. Hier zal een minimale verstoring van 50 cm –mv tot een maximale verstoring van 445 cm –mv plaatsvinden. Het zuidelijke gedeelte van het plangebied krijgt minimale impact, enkel riolering en rooien van de bomen.

Binnen het plangebied is de kans groot dat archeologische resten verstoord zullen worden. Over het gehele plangebied zullen grote en kleine ingrepen gebeuren. Omwille van deze reden zal het gehele plangebied geselecteerd worden voor vervolgonderzoek.

Omwille van de hoge kans op archeologische resten daterend vanaf de Steentijd tot de 18de eeuw wordt er vervolgonderzoek geadviseerd. Om de intactheid van de bodem te toetsen, de kans op archeologische resten te onderzoeken en de bodemkaart te toetsen, werd een landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd.

1.2 Resultaten van het landschappelijk booronderzoek

Het landschappelijk booronderzoek heeft uitgewezen dat de top van de ondergrond dermate verstoord is dat hooguit een restant van een BC-horizont aanwezig is. Op een dieper niveau zijn geen paleobodems aangetroffen of markers die niet geassocieerd zijn met de pedogenese. Daarmee is de kans op een steentijd artefactensite met kennispotentieel nihil.

De overgang naar de C-horizont is in drie van de vier boringen intact. De diepst waargenomen verstoring reikt tot slechts 70 cm –mv. Ook ter hoogte van de gesloopte bebouwing is vastgesteld dat de diepte van de verstoring beperkt is. Restanten van een sporensite met kennispotentieel kunnen daarom nog binnen het gehele onderzoeksgebied aanwezig zijn.

De aanleg van de kelder reikt dieper dan het potentiële archeologische sporenniveau en vormt daarmee een bedreiging voor een eventuele sporensite.

Planaanpassing ten behoeve van behoud *in situ* is met de initiatiefnemer besproken, maar niet wenselijk gebleken.

Om de aan- of afwezigheid van een sporensite vast te stellen is proefsleuven onderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek kan uitgevoerd worden volgens de bepaling in het Programma van Maatregelen.

1.3 Resultaten van het proefsleuvenonderzoek

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd om na te gaan of er archeologisch relevante sporen vanaf het Neolithicum tot en met de late middeleeuwen voorkomen in het plangebied.

Om een betrouwbaar beeld te kunnen vormen van de aanwezige archeologie binnen het plangebied, diende een oppervlakte van ongeveer 12,5% worden onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters. Er is gekozen voor dit percentage omdat op die manier genoeg oppervlakte onderzocht kon worden om een

goede archeologische verwachting te bekomen van het plangebied. Naast de sleuven, die 10% van de oppervlakte beslaan, is er ruimte voorzien voor 2,5% in de vorm van kijkvensters, dwarssleuven of volgsleuven.

In totaal werden de vijf proefsleuven aangelegd met een totale oppervlakte van 350m². Deze zijn noordwest – zuidoost georiënteerd.

Afb. 3. Overzicht van de aangelegde putten

De sleuven hebben eenzelfde bodemopbouw laten zien als bekend uit het booronderzoek. Binnen het plangebied is een vaak verstoorde bouwvoor aanwezig met daaronder een (deels afgetopt) plaggendek dat een (restant van) een B-horizont afdekt. De basis wordt gevormd door een gele C-horizont. De b-horizont is voornamelijk nog aanwezig in het oosten van het plangebied.

Binnen de sleuven zijn geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. Het sporenbestand bestond uit natuurlijke en recente sporen die gerelateerd kunnen worden aan de nu gesloopte bebouwing en het hier voormalig aanwezige bos.

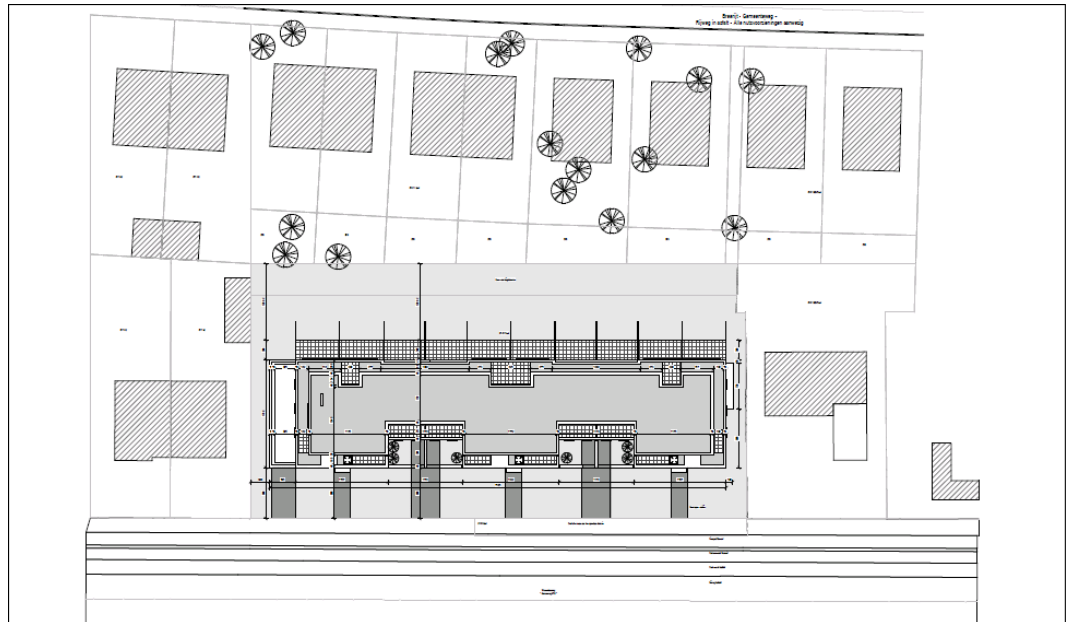
Afb. 4. Allesporenkaart

1.4 Geplande werken

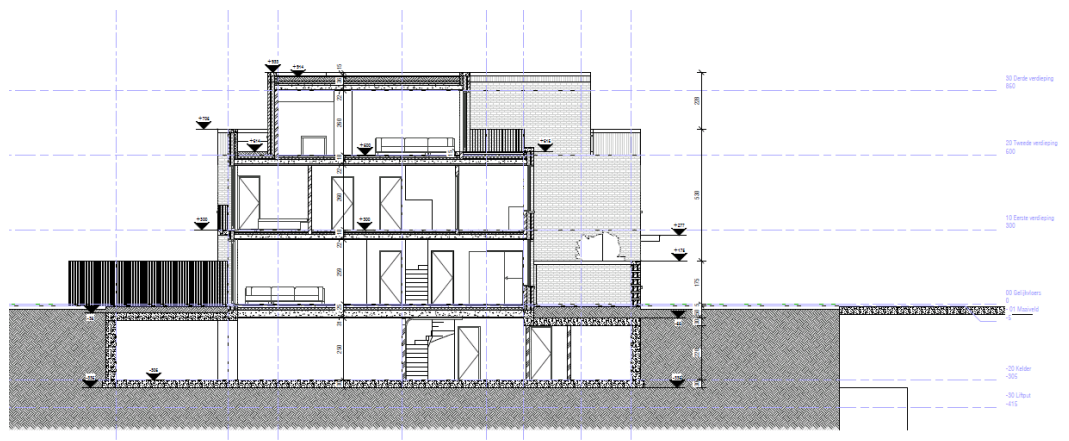
Binnen het plangebied zal een nieuwbouw gerealiseerd worden.³ Deze nieuwbouw bestaat uit één gebouw. De nieuwbouw zal bestaan uit verschillende meergezinswoningen. De nieuwbouw zal op de gelijkvloers 10 woningen voorzien. Het gebouw zal drie verdiepingen krijgen. De gelijkvloers bestaat verder uit de inrit naar de ondergrondse parkeergarage.

Voor meer details over de geplande ingrepen wordt verwezen naar de bijbehorende nota.

³ Dit tekstdeel is met het oog op conformiteit (vrijwel) woordelijk overgenomen uit de archeologienota: Van Mierlo & Alma 2018, 11-3.

Afb. 5. Overzicht van de geplande werkzaamheden.

Afb. 6. Doorsnede van de nieuwbouw.

1.5 Bepaling van de maatregelen

Op basis van het bureauonderzoek werd geconcludeerd dat het plangebied zich op een relatief hoog gelegen dekzandgebied bevindt temidden van enkele beekdalen en werd verondersteld dat het vanaf de Steentijd tot en met de Nieuwe tijd een gunstige locatie zou zijn geweest voor bewoning.

Teneinde deze verwachting te toetsen en aan te vullen werd in het plangebied een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd.

Het bodemprofiel blijkt op basis van het landschappelijk bodemonderzoek grotendeels te zijn ontwikkeld in de Formatie van Wildert (dekzand uit het Weichseliaan). In drie van de vier boringen is sprake van een Ap-BC-Cg-profiel. Dieper in de bodem (vanaf ca. 1 m) bevindt zich de tertiaire Formatie van Diest.

Het landschappelijk booronderzoek heeft uitgewezen dat de top van de ondergrond dermate verstoord is dat hooguit een restant van een BC-horizont aanwezig is. Op een dieper niveau zijn geen paleobodems aangetroffen of markers die niet geassocieerd zijn met de pedogenese. Daarmee is de kans op een steentijd artefactensite met kennispotentieel nihil.

De overgang naar de C-horizont is in drie van de vier boringen intact. De diepst waargenomen verstoring reikt tot slechts 70 cm –mv. Ook ter hoogte van de gesloopte bebouwing is vastgesteld dat de diepte van de verstoring beperkt is. Restanten van een sporensite met kennispotentieel kunnen daarom nog binnen het gehele onderzoeksgebied aanwezig zijn.

Om de eventueel aanwezige sporensites op te sporen is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Tijdens dit proefsleuvenonderzoek zijn geen archeologische sporen of vondsten aangetroffen. Vervolgonderzoek in het plangebied biedt daarom weinig tot geen potentieel voor kennisvermeerdering. Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert dan ook om het plangebied vrij te geven. Daarmee vormt het prospectief onderzoek met ingreep in de bodem (in de vorm van proefsleuven) het einde van het onderzoek voor het plangebied aan de Westerloseweg 37 in Geel.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.